

Klíčová slova

Postava, učitel, česká próza, naratologické kategorie, Božena Němcová, Karel Václav Rais, Ladislav Fuks, Bohumil Říha, Petr Šesták

Abstrakt

Cílem této práce je analyzovat pomocí vybraných naratologických aspektů způsob konstrukce postav v českých prózách *Pan učitel* Boženy Němcové, *Zapadlí vlastenci* Karla Václava Raise, *Mí černovlasí bratři* Ladislava Fukse, *Učitel Viktor Pelc* Bohumila Říhy a *Kontinuita parku* Petra Šestáka. Práce se též zaměřuje na způsob vyučování postav a postoj, který každá z nich zaujímá k žákům, a následné srovnání s tehdejšími předpisy, neboť jde o texty z různých dob literárních a společenských dějin, do nichž se propisují dobové normy a vliv možných estetických činitelů. Text vytyčuje čtyři tematické okruhy, které společně vymezují a odůvodňují záměr autorů použít v prózách postavu učitele. Těmi jsou tvorba nového člověka, mocenská struktura a její pojetí, vize budoucnosti a osvětová činnost. Byť všichni vybraní autoři nezpracovávají v práci níže stanovené tematické okruhy, najdeme každý z nich nejméně ve třech vybraných dílech. Závěrem se práce vyjadřuje ke snaze sestavit hrubý nástin „archetypu“ učitele, neboť v průběhu našeho zkoumání jsme zjistili, že charakterizace jednotlivých postav-učitelů ve vybraných prózách na popis celistvého „archetypu“ nedostačují.